

Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Katedra Anatomii i Antropologii, Gdańsk
Jędrzej Śniadecki Academy of Physical Education and Sport,
Department of Anatomy and Anthropology, Gdansk

JANUSZ JERZEMOWSKI, ANNA ORKWISZEWSKA

Nicotinism of parents and biological maturity of boys

Nikotynizm rodziców a dojrzałość biologiczna chłopców

Problem nikotynizmu, mimo wielu programów edukacyjnych ukazujących negatywne skutki palenia papierosów, jest wciąż aktualny. Polska pod tym względem plasuje się w ścisłej czołówce (Dworżański i wsp. 2003). Nałogowi palenia tytoniu ulegają nie tylko dorośli, ale coraz częściej młodzież, a nawet dzieci. One bowiem wzorce zachowań czerpią między innymi ze środowiska rodzinnego. Z kolei styl życia rodziny rzutuje na prawidłowy rozwój dziecka. Zakres oddziaływań rodziców na dziecko determinowany jest biologiczną wartością rodziców i społeczno – ekonomiczną strukturą rodziców. Poza tym, częste przebywanie wśród osób palących, jak to ma miejsce w rodzinie, czyni z tych osób biernych palaczy narażając ich na zagrożenie zdrowia.

Celem pracy jest określenie, czy palenie tytoniu przez rodziców badanych chłopców wpływa niekorzystnie na ich dojrzałość biologiczną.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono w latach 1999-2002. Objęto nimi dzieci i młodzież wybranych szkół z Gdyni. Analizę przeprowadzono na 118 chłopcach w wieku 13 lat. Wyodrębniono cztery kategorie badanych. Pierwszą stanowią chłopcy, których rodzice w anonimowej ankiecie deklarowali palenie papierosów. W drugiej i trzeciej grupie znaleźli się chłopcy, których jedno z rodziców pali tytoń, zaś czwarta grupa wolna jest od nałogu palenia. Badanym chłopcom obliczono wiek kalendarzowy, a na podstawie kryterium wysokości i ciężaru ciała określono wiek biologiczny. Za układ odniesienia przyjęto normy rozwojowe dla dzieci z Poznania. Dla każdej cechy wyliczono wskaźnik stanu dojrzałości biologicznej - W_{SDB} .

WYNIKI BADAŃ

Analizując częstość palenia papierosów wśród rodziców badanych chłopców stwierdzono, że 25% ankietowanych, to palące pary małżeńskie, zaś 43% to małżeństwa niepalące. W 28% badanych rodzin pali tylko ojciec, natomiast w 4% tylko matka (tabela 1). Zatem w środowisku osób palących przebywa ponad połowa badanych chłopców (57%).

Oceniając dojrzałość biologiczną chłopców w kategoriach wysokości i ciężaru ciała zaobserwowano najniższe wartości wskaźnika W_{SDB} tych cech u chłopców rodziców palących, zaś najwyższe wartości osiągnęli chłopcy rodziców niepalących. Palenie papierosów tylko przez ojców badanych chłopców nie wpływa różnicująco na poziom dojrzałości biologicznej chłopców. Grupę, w której palą tylko matki chłopców należy, ze względu na liczebność, potraktować orientacyjnie (tabela 1).

Tabela 1. Palenie papierosów przez rodziców a dojrzałość biologiczna chłopców

Kategorie rodziców	Liczebność N	%	Wiek biologiczny wysokości ciała A	Wiek biologiczny ciężaru ciała A	WSDB wysokości ciała A	WSDB ciężaru ciała A
Palą oboje	29	25	12,55	12,48	-3,22	-3,68
Pali tylko ojciec	33	28	13,15	13,14	1,73	1,66
Pali tylko matka	5	4	12,8	12,9	0,65	1,77
Nie palą	51	43	13,25	13,25	3,00	3,14

PODSUMOWANIE

Otrzymane wyniki badań wskazują, że palenie tytoniu przez obojga rodziców nieznacznie opóźnia rozwój wysokości i ciężaru ciała badanych chłopców w stosunku do ich wieku kalendarzowego. Wartości te jednak mieszczą się w granicach normy.

PIŚMIENNICTWO

1. Bielicki T.i wsp. , Zmiany w rozwoju fizycznym młodzieży w Polsce w okresie 1955-1978, Monogr. Zakł. Antr. PAN, 1981,Wrocław, 2.
2. Charzewski J., Społeczne uwarunkowania rozwoju fizycznego dzieci warszawskich, Stud. Monogr. AWF, 1981, Warszawa.
3. Cieślak J.i wsp., Dziecko poznańskie'90, Wydawnictwo Naukowe Bogucki, 1994, Poznań.
4. Dworzański T. i wsp. , Umacnianie zdrowego modelu życia poprzez zwalczanie nałogu palenia tytoniu, Annales UMCS, Lublin, 2003, s. 289-296.

STRESZCZENIE

Problem nikotynizmu, mimo wielu programów edukacyjnych ukazujących negatywne skutki palenia papierosów, jest wciąż aktualny. Nałogowi palenia tytoniu ulegają nie tylko dorośli ale coraz częściej młodzież, a nawet dzieci. One bowiem wzorce zachowań czerpią między innymi ze środowiska rodzinnego. Z kolei styl życia rodziny rzutuje na prawidłowy rozwój dziecka. Zakres oddziaływań rodziców na dziecko determinowany jest biologiczną wartością rodziców i społeczno – ekonomiczną strukturą rodziny (Bielicki i wsp.1977, Charzewski 1981). Poza tym, częste przebywanie wśród osób palących, jak to ma miejsce w rodzinie, czyni z tych osób biernych palaczy narażając ich na zagrożenie zdrowia.

Celem pracy jest określenie, czy palenie tytoniu przez rodziców badanych chłopców wpływa niekorzystnie na ich dojrzałość biologiczną.

Badania przeprowadzono w latach 1999 - 2002. Objęto nimi dzieci i młodzież wybranych szkół z Gdyni. Analizę przeprowadzono na 118 chłopcach w wieku 13 lat. Badanym chłopcom obliczono wiek kalendarzowy, a na podstawie kryterium wysokości i ciężaru ciała określono wiek biologiczny. Dla każdej cechy wyliczono wskaźnik stanu dojrzałości biologicznej (W_{SDB}).

ABSTRACT

The problem of nicotineism despite the fact that many educational programs show negative effects of smoking cigarettes is still topical. Not only adults but also more frequently young people and even children are subject to a smoking habit as they follow their family behaviour patterns. On the other hand a family life style has an effect on a normal development of a child. The scope of parents influence onto a child is determined by their biological value and their social-economic structure. In addition, frequent staying with smoking people makes children passive smokers and exposes them to a life threat.

The aim of the study is to determine whether smoking cigarettes by parents influences negatively boys' biological maturity.

The investigations were conducted on children from singled out schools in Gdynia in 1999 - 2002. 118 boys aged 13 took part in the investigations. Body height and weight was a criterion to define the subjects' biological age. A calendar age was also defined. For each feature a biological maturity index was calculated